

DE BRAND DRIEHOEK

Fig. 1 De branddriehoek of brandcirkel geeft de drie onderdelen weer van een vuur.

Een vuur blussen gaat door het wegnemen van minstens één onderdeel:

Als er geen **brandstof** meer is, zal het vuur doven. De brandstof kan op natuurlijke manier verdwijnen, doordat het vuur alles verbrand heeft, of kunstmatig, door het verwijderen van de brandstof van het vuur.

Scheiding is de basis van de meeste tactieken om grote branden te blussen.

Bijv. Brandgangen in bossen hebben effect doordat de brandbare stof scheid.

Zuurstof kan verwijderd worden door de brand te smoren. Dit kan met een waterachtige filmlaag, of met een inert(niet reactief) gas.

Ook de koolzuurblusser werkt door het verdringen van de zuurstof en niet door afkoeling.

Daarvoor is de warmtecapaciteit van het koolstofdioxidegas te laag om effectief te koelen. Een kaars dover werkt ook doordat de vlam alle zuurstof verbrandt.

Als laatste kan de **temperatuur** verlaagd worden. Bijvoorbeeld met water. Water heeft een groot koelend effect doordat het bij het veel energie opneemt. En daarbij verdringt de gevormde stoom de zuurstof.

VUUR

VUUR & VEILIGHEID

Mocht iemand toch verbrand raken, wat dan ?

Wat te doen als iemand (deels) in brand staat ?:

- Ga nooit rennen. Zuurstof wakkert de vlammen aan. Probeer niet in paniek te raken.
- Doof de vlammen door over de grond te rollen.
- Gebruik eventueel een stevig en zwaar stuk textiel (jas of deken) om het vuur te doven. Werk vanaf het gezicht naar de voeten, zodat vlammen het gezicht niet kunnen bereiken

Behandeling van brandwonden:

- Begin direct met het koelen van de wond
- Koel het liefst met zacht stromend, lauw leidingwater. Koelen met bijvoorbeeld slootwater kan ook, zeker als er geen andere koelmogelijkheden zijn. Het is altijd beter dan niets doen!)
- Koel tenminste 10 minuten. Langer is beter, maar pas dan wel op voor onderkoeling
- Verwijder tijdens het koelen de kleding, tenzij deze aan de huid gekleefd zit
- Probeer de grootte van de brandwond te schatten door toepassing van de handwijzer. De oppervlakte van de hand is 5 % van het lichaamsoppervlak.
- U neemt in gedachten de hand van het slachtoffer. Zoveel maal als deze op de verspreid liggende brandwonden past, zoveel procent van het lichaam is verbrand.

Waarschuw de huisarts als:

- er blaren zijn
- de huid er aangetast uitziet
- de brandwond veroorzaakt is door een chemisch product
- de brandwond veroorzaakt is door elektriciteit

Verder zijn nog paar punten belangrijk:

- Smeer niets op de wond.
- Verzorg de wond door deze af te dekken met steriel verband, schone doeken of lakens.
- Neem niets te eten of te drinken.
- Zorg ervoor dat het slachtoffer zittend wordt vervoerd. Het hoofd moet altijd hoger zijn dan de rest van het lichaam in verband met mogelijke oedeemvorming (vochtophoping).

VUUR MAKEN MET 1 LUCIFER

Een echte scout is zich het vuurmaken meester. Om deze klasseneis af te tekenen krijg je van de leiding 1 lucifer en moet je stapsgewijs een vuur laten zien. Ook willen we zien dat je het veilig doet en dat je de juiste materialen gebruikt.

SPROKKELLEN

We hebben voor een goed vuur een flinke voorraad hout nodig. Als scout ga je goed met de natuur om, en wil je voorraad brandhout zichzelf blijft aanvullen. Sprokkel dus altijd dood hout en leg het, als dat kan te drogen.

Verdeel je voorraad in minstens **3 stapels**, oplopend in grootte:

1. De eerste (kleine) stapel is **de rondel**. Dit is het kleinste materiaal dat je gebruikt om het vuur mee aan te steken. Dit materiaal is goed ontvlambaar en heeft veel oppervlakte. (veel en klein)

bijv:

- Berkenschors.
- kleine schilfers uit een grotere tak gesneden. *Hiervoor moet je wel 3^e klas hebben afgetekend.*

Bewaar je rondel op een droge plek.

2. De tweede voorraad is het **aanmaakhout**.

Zachte houten zijn hier erg geschikt voor. Die branden sneller maar korter. Hars houdend hout is ook erg geschikt, maar zal wat vonken. Dit aanmaakhout moet wel droog zijn.

Met rondel alleen zal je normaal niet genoeg warmte hebben om nat aanmaakhout droog te stoken. Verzamel daarom veel aanmaakhout, je kunt er veel van nodig hebben.

Het is het makkelijkste om ook dit aanmaakhout alvast een klein beetje te sorteren.

3. De derde en grootste voorraad is het **stookhout**. Dit is het hout waarop je vuur uiteindelijk moet branden. Gebruik hiervoor de hardere, zwaardere houtsoorten. Deze produceren ook prima kolen. Op die hete kolen is het gemakkelijk om je vuur uren aan de gang te houden.

Als je geen droog hout hebt is het een goed plan om met een kloofbijl of gewone bijl je balken te splijten. Het hout in de kern is vaak een stuk droger. Let op: Ook dit hiervoor moet je eerst 3^e klas hebben afgetekend en toestemming van de leiding hebben.

Tips voor vuur:

- Zorg dat je genoeg hout hebt.
- Je laat een vuur natuurlijk nooit alleen om meer hout te gaan zoeken.
- Het is altijd handig een voorraad aan te leggen. Leg het te drogen op een afgeschermd plek. Je hebt dan altijd hout bij de hand als je zin hebt om een vuurtje te stoken. **Ruim het hout wel netjes op!**

DROOG HOUT

Zelfs als het heeft geregend kan je goed aan droog hout komen:

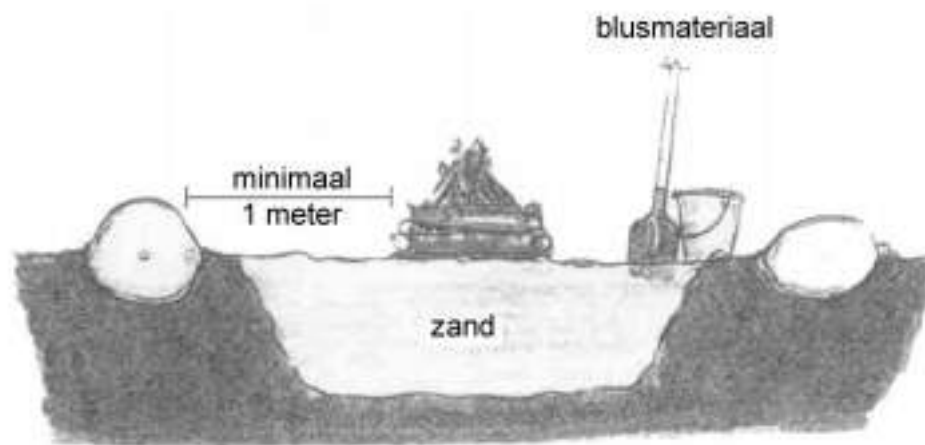
- Leg het van te voren onder een afdakje. Dan kan het alvast drogen.
- Kijk in bomen naar gevallen hout. Dood hout wat in de bomen hangt is meestal relatief droog
- Het midden van een blok hout: als je een blok hout splijt kan je van het midden kleine aanmaakhoutjes maken.

DE VUURPLAATS KLAARMAKEN OM EEN VUUR TE STOKEN

Voordat we het vuur gaan opbouwen kijken we eerst eens naar de plaats waar we gaan stoken.

Let op de volgende punten:

- Is er **bluswater** in de buurt? Zorg bij kampvuren altijd voor een emmer water. Als je het niet gebruikt om het vuur te doven, dan misschien wel om iemand met brandwonden zo snel mogelijk te kunnen helpen.
- Hoe staat **de wind**? Natuurlijk kies je de stookplaats zo dat de rook niet over het eten en de plek waar je straks gaat zitten eten waait. Zorg ervoor dat de opening van je vuur op de wind staat en vrij is.
- Zorg ervoor dat er geen **brandbare zaken in de buurt** zijn. Denk daarbij aan beplanting, overhangende takken, maar ook aan boomwortels in de grond. En denk ook vooral aan de tent.
- Denk aan **je kleding**. Zorg dat je geen snel brandbare kleding aan hebt.

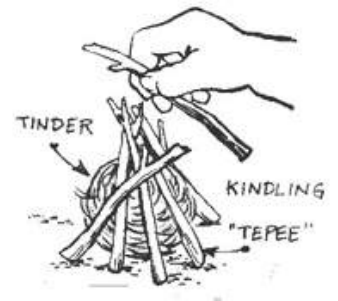

Het vuur opbouwen

De Tipi

Tondel

Leg in het midden van je vuur een bedje van tondel neer. Een tondel is gemaakt van licht ontvlambaar materiaal dat snel brandt. In de natuur kun je stoffen vinden die goed als tondel te gebruiken zijn zoals b.v. verpulverde dennenappels, droge houtkrullen, donsveertjes uit een verlaten vogelnest etc...

Om een vuur aan te steken maken we geen gebruik van: kranten, spiritusblokjes, petroleum, wasbenzine, gewone benzine, aanstekers en mengsmering. Kaarsvet is ook niet aan te bevelen. Onder moeilijke omstandigheden mag je dit gebruiken na toestemming van de leiding.

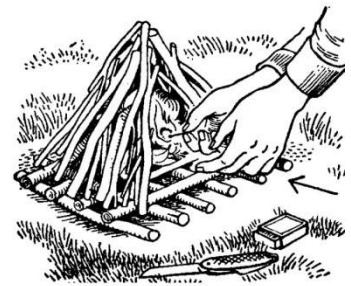

Vuurstokken

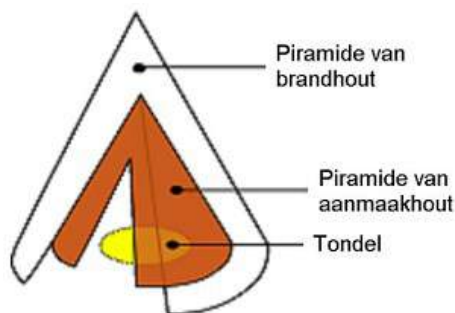
Als je echt zin hebt om snel een vuur voor elkaar te krijgen en je hebt je 3e klas kan je het hout tussen de tondel en het ingesneden aanmaakhout plaatsen. Dit doe je zodat er meer lucht bij het hout kan komen. Ook na een regenbui is dit een handige truc omdat het vuur vanaf de tondel goed in de droge gedeelten van je aanmaakhout kunnen komen.

Aanmaakhout

Rondom het bed van tondel maak je een kleine piramide van aanmaakhout. Het aanmaakhout zijn kleine en dunne droge takken en twijgjes die snel vlam vatten. Laat aan de kant waar de wind vandaan komt een opening over om het vuur later aan te steken. Als je met een mes inkepingen maakt in de kleine takken, zullen ze sneller vlam vatten.

Teepee Style Campfire

Stookhout / brandhout

Rondom de kleine piramide van aanmaakhout maak je een grotere piramide van stookhout. Het stookhout zijn grotere dikke takken die niet zo snel vlam vatten, maar wel lang branden als ze eenmaal branden. Laat ook hierbij in de richting van de wind een opening open.

Hoe voorkom je rook?

Rook is een gevolg van onvolledige verbranding. Tenzij je iemand om hulp wil seinen, wil je dit voorkomen. Zorg voor voldoende zuurstof in je vuur en gebruik geen naaldhout, bladeren, en papier als je zeker wilt zijn van een rookvrij vuur. Om die zuurstof binnen te laten moet je opletten dat je het vuur niet verstikt. Smijt dus niet zomaar een stapel hout op elkaar, want dan kan er niet genoeg lucht tussen. Als je vuur warm genoeg is en je geen nat hout gebruikt dan zal je vuur zo min mogelijk roken.

HET MES

GEBRUIK & VEILIGHEID

- een mes is geen speelgoed. Nooit mee dreigen, zelfs niet voor de grap.
- een mes is niet om dingen kapot te maken.
 - Snijd er niet mee in spullen.
 - Snijd er niet mee in levende dingen, bomen en dieren.
- Alles wat harder is dan of even hard is als het staal maakt een mes bot. Snijd er dus niet mee in stenen, staal, etc.
- Altijd van je af snijden,
- afstand houden,
- Stil staan/zitten
- Wanneer je een mes weglegt zorg er dan voor dat het of dichtgeklapt is, of in zijn schede zit. Ook al leg je hem maar voor 1 minuut weg!!
- Geef een mes altijd met het heft aan (oefenen)

ONDERHOUD

- Onderhoud
Houdt een mes droog, schoon, geolied en scherp.
Leg hem bij voorkeur op een veilige droge plek, open neer.

Draai zo nu en dan de aanwezige schroeven aan.

Roest:

lichte : Schuurspons met eventueel wat olie

Zwaardere: schuurpapier of staalwol,
 vervolgens krassen wegwerken met korrel 1000/1200 of schuurkurk

- Schoonmaken
Nat geweest (zout of brak water):
spoelen met zoet water, drogen en oliën.
(bij voorkeur wapenolie)

Vies en plakkerig?

Schoonmaken met wat zeep, nooit chloor.

Spoelen met zoet water, drogen en oliën.

- Slijpen:
Wetsteen: 25% t.o.v. mes op een vochtige steen.
Keramische staaf: 25% t.o.v. mes
Glij met je mes over het slijpmiddel met de scherp naar je toe.
Messenslijper: Doorhalen en klaar

ONDERDELEN MES

Om alles met betrekking tot een mes te begrijpen is het belangrijk dat je weet waarover wordt gesproken.

Dit houdt in dat je alle onderdelen van een mes moet kennen.

Onderdelen:

Punt: puntje van het mes

Lemmet: het metalen blad van het mes

Het Scherp: het snijdende gedeelte van een Mes

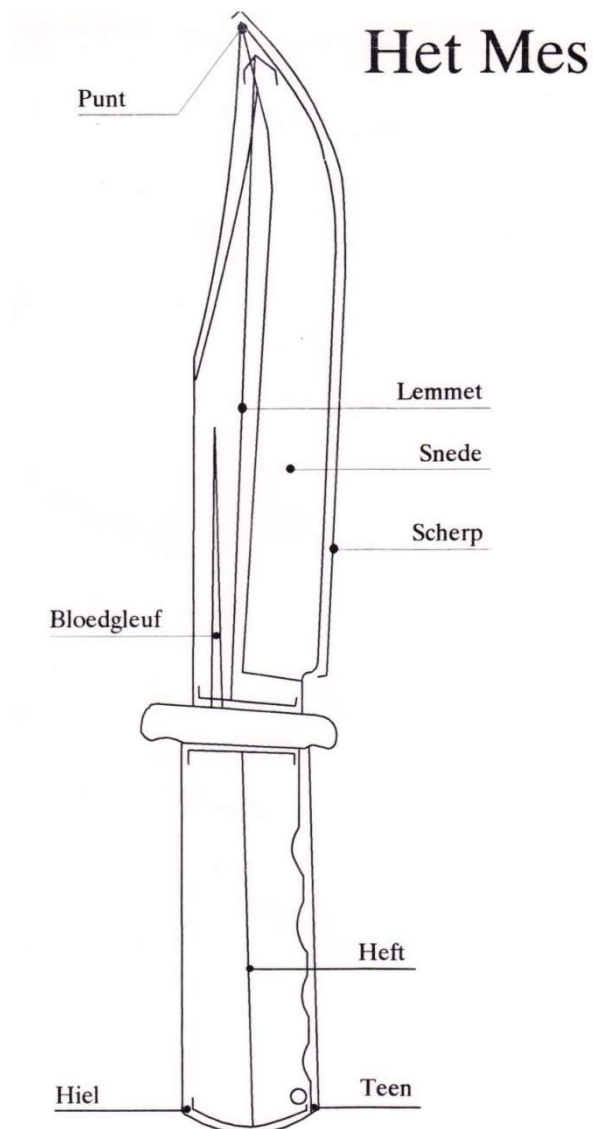
Snede: het gedeelte van het lemmet dat smaller wordt alvorens het overgaat in het scherp.

De bloedgleuf: een speciale gleuf in de lengterichting van het mes dat ervoor bedoelt is om bloed vrij door te laten wanneer het mes in een prooi zit.

Heft: het vast te houden gedeelte van het mes.

Teen: aan de onderkant van het heft in de richting van het scherp

hiel: aan de onderkant van het heft aan de andere kant dan de teen.

DE BIJL

De **bijl** is een zeer handig stuk gereedschap en kan niet gemist worden op een kamp. Er moet echter wel goed mee worden omgegaan: Het is namelijk niet alleen een erg handig stuk gereedschap, maar ook een zeer gevaarlijke voor wie niet weet hoe hij ermee om moet gaan. In dit artikel wordt uitgelegd waar je op moet letten als je een bijl veilig wilt gebruiken.

SOORTEN BIJLEN

Bijlen zijn er in verschillende soorten en maten, afhankelijk van waar ze voor gebruikt gaan worden.

- **Kleine bijl / Keukenbijl**
Veel gebruikte bijl voor het maken van klein hout zoals brandhout e.d.
- **3/4 bijl**
Deze bijl gebruik je als je een aks te groot voor je is.
- **Grote bijl / Aks**
Deze bijl heeft een lange steel en zware kop en wordt veel gebruikt voor o.a. het vellen van bomen.
- **Kloofbijl**
Deze bijl heeft een zware kop en vaak een brede platte achterkant. De bijl is eigenlijk alleen bruikbaar voor het kloven van zwaardere houtblokken. Ermee hakken is niet aan te raden, alleen al door het gewicht van de kop.

ONDERDELEN VAN EEN BIJL

Het is belangrijk om de benamingen aan een bijl te kennen, onder meer om aan te kunnen geven over welk deel je het hebt als er bijvoorbeeld iets niet klopt aan de bijl. In figuur 1 is aangegeven welke benamingen belangrijk zijn aan een bijlkop.

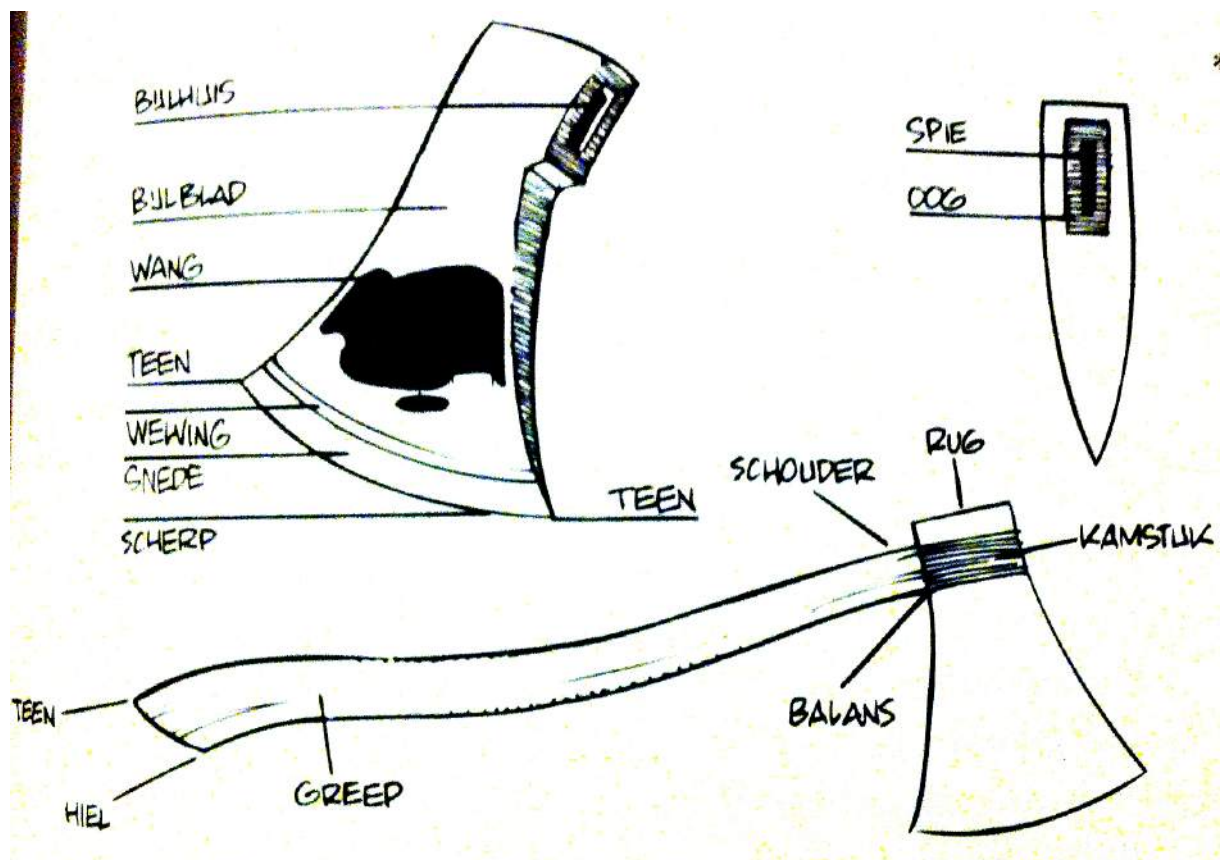
Bij de benamingen vallen een paar opmerkingen te maken:

- **Het scherp** 'snijdt' als het ware door het hout en is dus een van de belangrijkste delen van een bijlkop.
- **De welving** zorgt ervoor dat spaanders losgewrikt en afgevoerd worden. De vorm is dan ook belangrijk.
- **Het blad** moet recht en zonder barsten of scheuren zijn. Is dat wel het geval dan loop je de kans dat de bijl breekt tijdens gebruik!

In het bijlhuis wordt natuurlijk de steel geplaatst. Deze wordt daar vast ingeklemd door er een spie in te slaan. De spie maakt het hout dikker in het bijlhuis waardoor het geheel vast gaat zitten.

De spie kan in meerdere vormen voorkomen:

- Als een plaatje dat naar de bovenkant toe steeds dikker wordt
- Als een busje dat naar de bovenkant steeds dikker wordt
- Als een aantal 'spijkers' die naar boven toe steeds dikker worden.

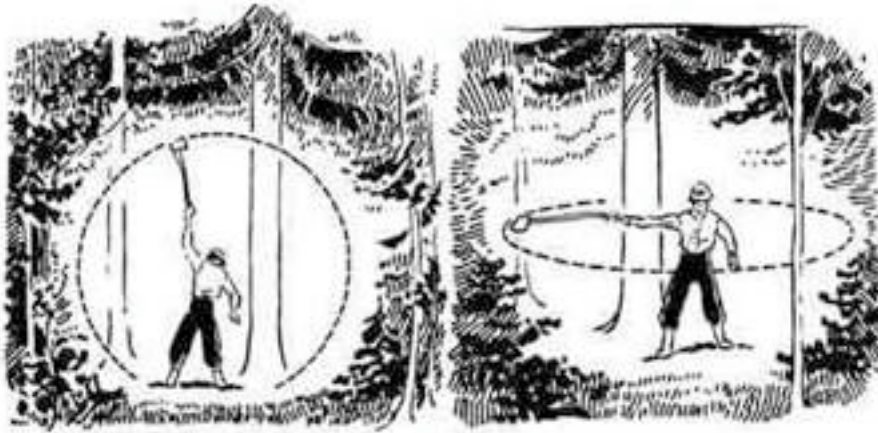

HET GEBRUIKEN VAN EEN BIJL

Voordat je een bijl gebruikt, is het aan te raden om de bijl zelf op de volgende punten te controleren.

- Vertoont de kop geen scheuren of breuken?
- Zit de steel vast in de kop?
- Zit de spie nog op zijn plaats?
- Zitten er geen scheuren, barsten n splinters in de steel?
- Is de steel niet kromgetrokken naar een zijkant?
- Is de bijl nog scherp?
- Is het scherp recht en heel?
- Zit er geen roest op de bijl?

Als je op alle vragen "ja" kunt antwoorden, kun je de bijl gebruiken. Controleer niet alleen de bijl zelf, maar daarna ook de manier waarop je gaat hakken, en hoe je omgeving eruit ziet:

Controleer de vrije ruimte rond je hakgebied om niets en niemand te raken

- Kun je veilig hakken? Controleer of je niets kunt raken als je aan het hakken bent. Niets of niemand mag in het bereik van de bijl komen. Zorg dat je nergens achter blijft haken of ergens tegenaan kunt stoten
- Heb je een degelijk hakblok? Het te hakken materiaal moet stevig en stabiel liggen als je het gaat hakken. Het voorkomt dat het gaat wankelen tijdens het hakken en dat de bijl erop kan afketsen. Je zult er ALTIJD een hakblok bij nodig hebben, maar deze kunnen verschillende vormen en maten hebben. Belangrijk daarbij is dat niet alleen het hakblok stabiel ligt, maar dat ook het stuk hout dat je gaat hakken stabiel op het hakblok ligt.
- Kun je anderen geen schade toebrengen? Hou de personen om je heen in de gaten! Hou iedereen op zijn minst zover op afstand dat je, als je uitschiet, niemand kunt raken. Houd terwijl het hakken minstens 2x je arm + bijl lengte afstand.

- Heb je de juiste bijl voor het werk? Misschien dat je een blok hout wilt doorhakken dat eigenlijk te dik of te dun is voor het type bijl dat je in je handen hebt. Haal in dat geval een andere.
- Sta je stabiel? Zorg ervoor dat je tijdens het hakken zelf niet om kan tuimelen of iets dergelijks! Daardoor verlies je de controle over de bijl en dat kan nare gevolgen hebben! Let bij het hakken op een goede positie van je benen. Ga zo staan dat je je benen niet kunt raken als je slaat. Maak gebruik van het ezelsbruggetje; BBB (bijl, boom, been). De boom dus altijd tussen de bijl en je been! Figuur 6 geeft een voorbeeld van waar je wel en waar je tijdens het hakken beter niet kunt staan.
- Heb je voldoende licht?

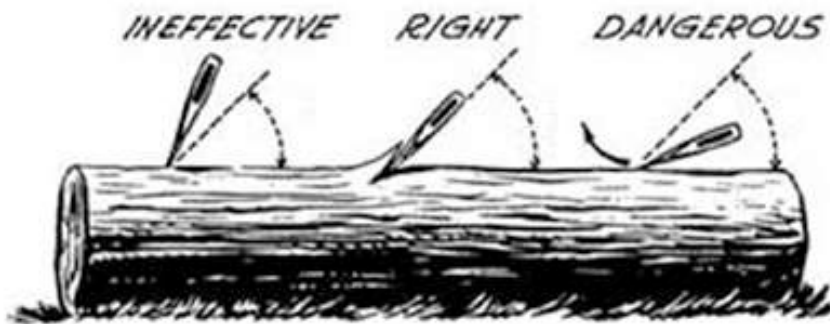
DRAGEN EN OVERGEVEN:

- Vasthouden/dragen; bij de kop vasthouden, vingers onder, duim boven, steel naar boven, punt naar voren. Dit beperkt bij het vallen het verwonden van jezelf.
- Aangeven; draai je pols zodat de bijlkop draait naar de ander. Deze kan hem dan overpakken zoals jij hem net vast had.
- Aanpakken; pak de bijl bij de kop aan en sla je duim meteen over de kop heen. Dan heb je de bijl meteen goed vast.

TIJDENS HET HAKKEN

Terwijl je aan het hakken bent, is het nodig alle zaken nog steeds in de gaten te houden die je hebt gecontroleerd voordat je begon. Het kan voorkomen dat de situatie verandert, doordat bijvoorbeeld de steel toch ineens scheuren gaat vertonen, de kop los gaat zitten of dat er iemand aan komt lopen.

Het hakken zelf gebeurt altijd met regelmatige slagen, en steeds wisselend van links naar rechts. Daarmee wordt bedoeld dat je één tot 3 keer schuin naar links in het hout slaat, en vervolgens één tot drie keer schuin naar rechts. Daardoor ontstaat een 'wig' of 'v'-vorm in het hout waaruit spaanders gemakkelijk afgevoerd kunnen worden.

De breedte van je keep (gat wat je aan het slaan bent) is even breed als de stam zelf. Hoe groter je stam, hoe groter je keep.

Houd altijd je benen uit elkaar. Dan sla je niet in je eigen benen als je uitschiet.

Vergeet niet dat een bijl eigenlijk een zware hamer is met een scherp randje, op het moment je bijl in de lucht hangt moet je hem gewoon laten vallen op het hout.

Als je extra kracht zet bij het neer laten komen verspil je energie die je beter kan gebruiken bij het optillen van de bijl.

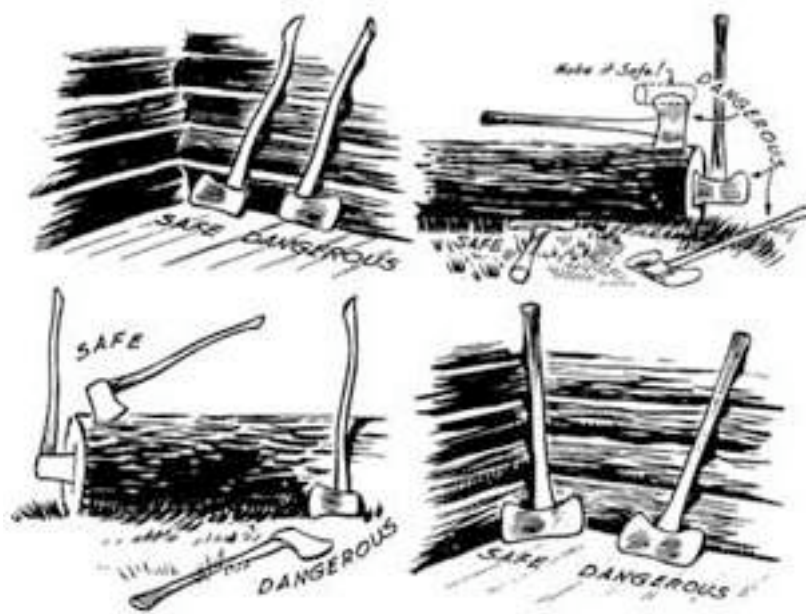
Als je het hout half door hebt geslagen, draai het dan half om en begin aan de andere kant op dezelfde manier totdat je het hout hebt doorgehakt.

Als je merkt dat je moe wordt, neem dan op tijd pauze en probeer niet nog even snel dat laatste kleine stukje door te slaan. Een vermoeid iemand heeft een bijl niet altijd even goed onder controle, waardoor ongelukken kunnen gebeuren!

NA GEBRUIK

Leg je bijl niet zomaar ergens neer als je bent uitgehakt. Wanneer je een bijl op de grond legt, is er een dikke kans dat deze dan in contact komt met vocht en daardoor kan gaan roesten. Voordat je een bijl opruimt is het verstandig om alle punten nog eens na te lopen die de bijl aangaan, die je gecontroleerd hebt voor je de bijl ging gebruiken. Mocht er ergens iets kapot zijn, repareer dat, of laat het repareren. Leg het niet eenvoudigweg terug in de hoop dat iemand anders 't wel doet.

Een bijl dient altijd met zorg te worden opgeslagen, een ongeluk zit in een klein hoekje. De twee manieren om een bijl op te bergen zijn:

Wanneer je even een uurtje niet hakt, sla de bijl dan in het hakblok of zet hem op een andere manier veilig weg (figuur 8 en 9). Zorg er dan voor dat de bijl er diep genoeg in zit zodat die niet even later er alsnog uit valt. Daarbij is het oppassen met de steel! Zorg ervoor dat niemand er tegenaan kan lopen of er over kan struikelen. Het doet enkels, knieën en de bijl zelf geen goed.

Heb je de bijl langere tijd niet nodig, berg hem dan op in een zogeheten "foudraal". Voor bijlen zijn speciale foudralen gemaakt. Deze kunnen gemaakt zijn van verschillende materialen als leer en plastic. Handbijlen berg je op in de schede die erbij hoort, die is een lederen hoes die om het scherpe deel van de bijl gaat. Leg de bijl nadat je het in het foudraal hebt gestoken weg in een kist of op een daarvoor bedoelde plek en laat het niet rondslingeren.

BIJL ONDERHOUD:

SCHOONMAKEN

Een bijl maak je na gebruik droog en schoon, zéker als je hem opbergt voor langere tijd. Je zorgt hierdoor dat de bijl minder snel gaat roesten, waardoor hij langer meegaat. Met een heet sopje kun je hars van de bijl verwijderen. Het blad kun je vervolgens lichtjes insmeren met lichte olie.

SLIJPEN

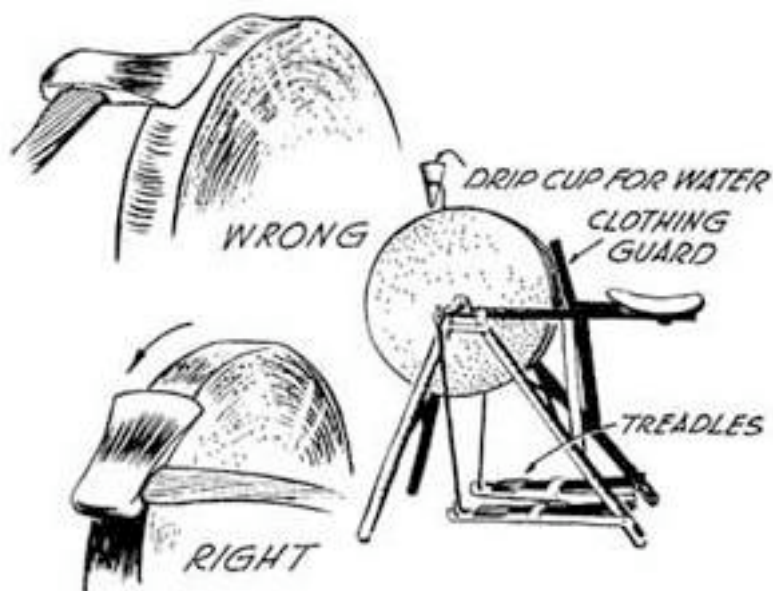
Een scherpe bijl voorkomt afketsen op het hout met alle gevolgen van dien en je hoeft niet zo hard te slaan waardoor je minder snel vermoeid raakt. Voor het slijpen van een bijl heb je de keuze om een grote wetsteen, een metaalvijl of een slijpmachine te gebruiken. De lijnen op de oppervlakte van een vijl noemen we de tanden. Deze wijzen in de richting van het handvat en niet naar de punt. Een scherpe vijl is grauw van kleur. Een zilveren glans op de vijl betekent dat de tanden van de vijl gebroken zijn.

Als je een vijl gebruikt om te slijpen trek dan werkhandschoenen aan. Je beschermt hiermee je handen. Maak met behulp van een stuk hout of rubber een stootplaat om je hand te beschermen.

Zet de bijl met twee houten pennen of haringen vast tegen een kleine stam. Zorg ervoor dat iemand je helpt om de bijl in positie te houden. Zet de vijl tegen de rand van de bijl en duw het tegen het scherp van de bijl. Gebruik net genoeg kracht en druk dat je de vijl in het metaal van de bijl voelt snijden.

Til de vijl op als je het terughaalt voor een volgende slag. Een vijl slijpt alleen als je de punt wegduwt. Door een vijl in de verkeerde richting over het blad te slepen breek je de tanden van de vijl.

Slijp met stevige, gelijke slagen. Als je een zijde van het bijl scherp gevild hebt, draai de bijl om en slijp de andere zijde met hetzelfde aantal slagen. Bovenstaande methode kun je ook met de ruwe zijde van een wetsteen doen. Om het af te werken gebruik je de fijne zijde van een wetsteen. Een botte snede reflecteert licht; blijf slijpen totdat de snede lijkt te verdwijnen.

DE TIEN HAKGEBODEN

Als extra ondersteuning nog even de 10 belangrijkste regels tijdens het hakken. Deze moet je zeker weten wil je bijl kunnen aftekenen.

1. *Hou iedereen op veilige afstand* Degene die hakt is de baas. Als je hakt, mag je iedereen wegsturen die te dichtbij staat. Laat nooit iemand binnen de afstand: 'Je arm + de bijl, keer twee.
2. *Hou je bijl scherp* Een botte bijl is veel gevaarlijker dan een scherpe. Een botte bijl kan gemakkelijk afketsen en lelijke verwondingen opleveren.
3. *Stop als je moe wordt* Iedereen die wel eens gehakt heeft, weet dat je de bijl niet meer zo stevig in de hand kunt vasthouden als je een poosje bezig bent. Stop dan met hakken, anders vliegt de bijl uit je hand.
4. *Sta bij het hakken met je benen uit elkaar. Dan hak je niet in je benen als je uitschiet.*
5. *Niemand voor of achter* Als je bijl ooit uit je hand vliegt - en dat gebeurt vaker dan wordt gedacht - is het altijd naar voren of naar achteren. Daar mag dan ook niemand staan.
6. *Controleer of de kop van de bijl vastzit* Voordat je begint, maar ook af en toe tijdens het hakken, moet je kijken of de kop van de bijl vastzit. Er mag geen gleuf tussen de steel en de kop komen. Dat is een teken dat de kop van de steel kan vliegen. Gebruik zo'n bijl niet meer.
7. *Gebruik de bijl veilig* Als je een bijl draagt, is er maar één veilige manier voor jezelf en voor anderen die met je meelopen. Pak de bijl bij de kop met de steel naar boven en je hand eronder. De steel moet voor je arm blijven en voor je schouder. Het scherp moet naar voren wijzen. Draag een bijl nooit over de schouder. Een kleine bijl mag je ook met de steel naar beneden dragen, maar hou dan altijd je hand om het blad en het scherp naar voren.
8. *Sta stevig* Als je gaat hakken, moet je altijd stevig staan. Wring jezelf niet in allerlei bochten. Balanceer niet zittend op een tak; je moet bewegingsvrijheid hebben. Ga nooit op je knieën zitten. Je brengt jezelf in gevaar.
9. *Zet de bijl in een hakblok* Rondslingerende bijlen zijn gevaarlijk voor anderen. Sla de bijl in een hakblok als je klaar bent.
10. *Hou hout tussen jezelf en de bijl* Dit klinkt logisch, maar er wordt regelmatig tegen deze regel gezondigd. Zeker geldt dit bij het afhakken van takken.